

**«Ռեպո/Հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների
իրականացման ժամանակ ոչ պետական պարտատոմսերի (կորպորատիվ
արժեթղթերի) նկատմամբ կիրառվող չափանիշները**

Սույն հավելվածում օգտագործվող հասկացությունները կիրառվում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2013 թվականի հունվարի 22-ի թիվ 20 Ա որոշմամբ հաստատված «Ռեպո/հակադարձ ռեպո համակարգի» կանոններով սահմանված իմաստով:

- 1) Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական պարտատոմսը (կորպորատիվ արժեթղթեր) պետք է բավարարի սույն հավելվածի 2) կետում նշված չափանիշներին և թողարկումը կամ թողարկողը ունենա միջազգային վարկանիշային կազմակերպություններից առնվազն մեկի կողմից շնորհված վարկանիշ (սակայն ոչ ցածր, քան Caa1/CCC+/CCC+ («Մուդիզ»/«Ֆիթչ»/«Ստանդարտ ընդ փուլ»)): Եթե առկա է և՛ թողարկողի, և՛ թողարկման վարկանիշ, ապա առաջնայնությունը տրվում է թողարկման վարկանիշին:
- 2) «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական պարտատոմսերը (կորպորատիվ արժեթղթեր) պետք է լինեն հաստատուն կամ լողացող արժեկտրոնով կամ զեղչատոկոսային պարտատոմսեր, ինչպես նաև՝ ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսեր կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթեր, որոնք պետք է բավարարեն հետևյալ չափանիշներին.

**Ա. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների
իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական պարտատոմսերը (կորպորատիվ
արժեթղթեր) պետք է ունենան հետևյալ հատկությունները.**

1. Պարտատոմսը պետք է.
 - 1.1. թողարկված լինի Հայաստանի Հանրապետությունում,
 - 1.2. թողարկված լինի Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության ներքո, բացառությամբ վերազգային կազմակերպությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերի,

- 1.3. թողարկված լինի հրապարակային տեղաբաշխման համար (public placement),
 - 1.4. լինի շուկայական պարտատոմս, ինչը ենթադրում է, որ պարտատոմսի համար երկրորդային շուկայում կլինի գնագոյացման գործընթաց և գնի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հասանելի կլինի ամենօրյա պարբերականությամբ՝ արժանահավատ և հանրամատչելի աղբյուրներից:
2. Պարտատոմսը չպետք է.
- 2.1. թողարկված լինի Մասնակցի կողմից,
 - 2.2. լինի այնպիսի պարտավորություն, որի կատարումը կախված է Մասնակցի ֆինանսական վիճակից,
 - 2.3. հանդիսանա որևէ այլ պարտատոմսի տրոհում՝ միայն արժեկտրոն, միայն անվանական արժեք կամ այլ համադրություն (strip, principle only, interest only),
 - 2.4. թույլ տա թողարկողին կամ ներդրողին իրականացնել պարտատոմսի վաղաժամկետ մարում կամ նախապես հայտնի ամսաթվին, ոչ շուկայական պայմաններով հետգնում (թողարկողի կամ ներդրողի իրավունքով օպցիոն), բացառությամբ ստատիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի դեպքում մայր գումարի՝ ժամկետից շուտ վճարման պայմանի (prepayment option):
3. Պարտատոմսի թողարկողը և վճարային գործակալը.
- 3.1. պետք է հիմնադրված լինեն Հայաստանի Հանրապետությունում: Այս չափանիշը թողարկողի տեսանկյունից չի տարածվում վերազգային կազմակերպությունների նկատմամբ,
 - 3.2. չեն կարող փոխկապակցված լինել միմյանց հետ,
 - 3.3. վճարային գործակալը պարտավորվում է Կենտրոնական բանկ ներկայացնել տեղեկատվություն պարտատոմսի արժեկտրոնների վճարման և մայր գումարի մարման փաստի մասին՝ տվյալ դրամական հոսքի վճարման մասին հայտարարված օրվա մինչև ժամը 14:00:
4. Պարտատոմսի արժույթը, անվանական ծավալը.
- 4.1. արժույթը պետք է լինի Հայաստանի Հանրապետության դրամ,
 - 4.2. շրջանառության նվազագույն անվանական ծավալը պետք է լինի 1.000.000.000 Հայաստանի Հանրապետության դրամ,

- 4.3. մայր գումարը պետք է լինի ֆիքսված և ոչ պայմանական, բացառությամբ ստատիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի: Մայր գումարը համարվում է ոչ պայմանական, եթե դրա վերադարձը կապված չէ որոշակի պայմանների կատարման հետ, ինչպես նաև մայր գումարի փոփոխությունը հնարավոր է միայն մասնակի կամ լրիվ մարման պարագայում:
5. Պարտատոմսի արժեկտրոնային տոկոսադրույքը, վճարման ժամանակահատվածները, օրերի պայմանականությունը.
- 5.1. արժեկտրոնային տոկոսադրույքը պետք է լինի անվանական, ոչ բացասական մեծություն,
- 5.2. արժեկտրոնների վճարման ժամանակահատվածները (փուլերը) պետք է լինեն կանոնավոր և վճարումները պետք է իրականացվեն կիսամյակային, եռամսյակային կամ ամսական պարբերականությամբ,
- 5.3. օրերի հաշվարկման պայմանականությունը պետք է լինի $\frac{\text{Act}}{\text{Act}}$, $\frac{\text{Act}}{360}$, $\frac{\text{Act}}{365}$ կամ $\frac{30}{360}$, որոնց մեկնաբանությունները տրված են հավելված 7.1-ում,
- 5.4. փուլի ընթացքում արժեկտրոնի կուտակումը իրականացվում է հավասարաչափ (հավելված 7.1, բանաձև (8)):
6. Պարտատոմսի արժեկտրոնների և մայր գումարի մարումները/վճարումները.
- 6.1. արժեկտրոնը պետք է վճարվի Հայաստանի Հանրապետության դրամով,
- 6.2. մայր գումարի/արժեկտրոնների մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը (յուրաքանչյուր դրամական հոսքի համար) չպետք է տարբեր լինեն: Եթե պարտատոմսի մարման կամ արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային օր է (անկախ նրանից հայտարարված է բանկային օր, թե ոչ), այդ պարտատոմսի մարումը, արժեկտրոնի վճարումը պետք է կատարվի տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,
- 6.3. կատարվում են այն անձանց, որոնք հանդիսանում են այդ պարտատոմսերի սեփականատեր/անվանատեր՝ պարտատոմսերի մարման օրվան կամ արժեկտրոնի վճարման օրվան նախորդող օրվա փակված ռեեստրի տվյալներով:
- Բ. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական զեղչատոկոսային կամ հաստատուն արժեկտրոնով պարտատոմսերը (կորպորատիվ արժեթղթերը), ի հավելումն Ա. կետում նշված հատկությունների, պետք է ունենան նաև հետևյալ հատկությունները.**

7. Դրամական հոսքերը պետք է հայտնի լինեն թողարկման պահին և պարտատոմսը չպետք է լինի մասնակի մարումներով:
8. 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց յուրաքանչյուր արժեկտրոնային փուլի համար արժեկտրոնների վճարումները կատարվում են հավասար՝ (հավելված 7.1, բանաձև (7)):

9. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսերը (կորպորատիվ արժեթղթերը), ի հավելումն Ա. կետում նշված հատկությունների, պետք է ունենան նաև հետևյալ հատկությունները.

9. Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմս(ի).

- 9.1. չպետք է լինի մասնակի մարումներով,

- 9.2. վճարային գործակալը պարտավորվում է Կենտրոնական բանկ ներկայացնել լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի հաջորդ արժեկտրոնային փուլի համար վերասահմանված հղման դրույքը, արժեկտրոնի դրույքը և արժեկտրոնի չափը դրամական արտահայտությամբ՝ արժեկտրոնի վերասահմանման օրը մինչև ժամը 14:00:

10. Արժեկտրոնի հղման դրույքը (reference rate) պետք է.

- 10.1. լինի հրապարակային, ձևավորված Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական շուկայում, անընդհատ, ողջամիտ և մատչելի հնարավոր ներդրողներին: Հղման դրույքի արժույթը պետք է համընկնի լողացող պարտատոմսի արժույթի հետ,

- 10.2. առկա լինի առնվազն երկու հղման տոկոսադրույք՝ հիմնական և երկրորդային, որոնք չեն կարող փոփոխվել: Եթե հիմնական հղման դրույքը որևէ պատճառով դառնում է անհասանելի և անհնարին է դառնում լողացող արժեկտրոնի սահմանումը հաջորդ ժամանակահատվածի համար, ապա արժեկտրոնը հաջորդ ժամանակահատվածի համար սահմանվում է՝ հիմք ընդունելով երկրորդային հղման դրույքները՝ ըստ նախօրոք սահմանված առաջնայնության սկզբունքի:

11. Արժեկտրոնի դրույքի հաշվարկը, օրերի պայմանականությունը.

- 11.1. արժեկտրոնի դրույքը, հղման դրույքից կախված, պետք է վերասահմանվի արժեկտրոնի կուտակման ամսաթվից առնվազն մեկ աշխատանքային օր առաջ, սակայն ոչ ավելի վաղ, քան հինգ աշխատանքային օր առաջ,

- 11.2. արժեկտրոնի դրույքի սահմանման նպատակով հղման դրույքին գումարվող մեծությունը՝ հղման դրույքի մարժան (Reset Margin - RM), պետք է լինի հաստատուն անվանական մեծություն և չի կարող փոփոխվել,
- 11.3. արժեկտրոնի հղման դրույքի օրերի հաշվարկման պայմանականությունը և զեղչման դրույքի օրերի հաշվարկման պայմանականությունը պետք է լինեն նույնը,
- 11.4. արժեկտրոնային դրույքը պետք է ունենա հետևյալ կառուցվածքը՝
 Արժեկտրոնային դրույք (*շողացող*) = հղման դրույք + հղման դրույքի մարժա:
- Արժեկտրոնային դրույքի հաշվարկման բանաձևը չպետք է փոխվի պարտատոմսի ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ պարտատոմսի ազդագրով (առևտրի ազդագրով) կամ վերջինիս բացակայության դեպքում թողարկման վերաբերյալ այլ փաստաթղթով նախատեսված արժեկտրոնի ոչ բացասական նվազագույն մեծության սահմանման դեպքի,
- 11.5. արժեկտրոնները որոշվում են ազդագրով (առևտրի ազդագրով) կամ վերջինիս բացակայության դեպքում թողարկման վերաբերյալ այլ փաստաթղթով սահմանված արժեկտրոնային ժամանակահատվածներին և պարտատոմսի՝ օրերի հաշվարկման պայմանականությանը համապատասխան:

7. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերը (կորպորատիվ արժեթղթերը), ի հավելումն Ա. կետում նշված հատկությունների, պետք է ունենան նաև հետևյալ հատկությունները.

12. Պարտատոմսի հիմքում ընկած ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները պետք է.
- 12.1. լինեն հաստատուն տոկոսադրույքով, ստատիկ զամբյուղի դեպքում դրամական հոսքերի վճարումները պետք է իրականացվեն պարտատոմսի արժեկտրոնների վճարման հաճախականությունից ոչ պակաս հաճախականությամբ,
- 12.2. վարկերի պարագայում ապահովված լինեն առաջնային ապահովության առարկայով,
- 12.3. պարտատոմսի թողարկման պահին յուրաքանչյուր վարկի համար վարկեր/գրավ հարաբերակցությունը պետք է լինի առավելագույնը 70%,
- 12.4. ունենան ազդագրով (առևտրի ազդագրով) կամ վերջինիս բացակայության դեպքում թողարկման վերաբերյալ այլ փաստաթղթով նախատեսված դրամական զուտ հոսքերի (նվազեցված միջնորդավճարների չափով)՝ պարտատոմսի գնից բարձր ներկա արժեք: Ընդ որում, վերոնշյալ ներկա արժեքը պետք է հաշվարկված լինի

- ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների այն դրամական հոսքերի համար, որոնց վճարումը կատարվում է մինչև պարտատոմսի մարումը,
- 12.5. վարկերի պարագայում՝ լինեն տրամադրված Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում հիմնադրված իրավաբանական անձանց կամ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց (վարկառուները պետք է լինեն տարբեր, այն է՝ չլրկնվող, ունիկալ),
- 12.6. պարտատոմսի սեփականատերերը պետք է ունենան ակտիվների նկատմամբ առաջնային պահանջի իրավունք,
- 12.7. ապահովման միջոցների կշիռը թողարկողի ակտիվներում չպետք է գերազանցի 5%-ը,
- 12.8. դրամական հոսքերից առաջացած ավելցուկային (բաշխման ոչ ենթակա) միջոցները պետք է ներդրվեն Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերում, Հայաստանի Հանրապետության առևտրային բանկերում ցպահանջ ավանդներում, ինչպես նաև Aa2/AA/AA («Մուդիզ»/«Ֆիչ»/«Ստանդարտ ընդ փուրզ») և բարձր վարկանիշ ունեցող վերազգային կազմակերպությունների և պետությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերում, ընդ որում՝ ներդրումային գործընթացում պետք է հաշվի առնվի պարտատոմսի արժեկտրոնների մարումների գրաֆիկը վերաներդրման, տոկոսադրույքի և այլ ռիսկերի տեսանկյունից: Ապահովման միջոց հանդիսացող վարկի վաղաժամ մարման պարագայում այդ վարկը կարող է փոխարինվել նույն տեսակի վարկով:
13. Պարտատոմսի հիմքում ընկած, ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները չպետք է.
- 13.1. ներառեն այլ արժեթղթավորումների տրանշներ, սինթետիկ արժեթղթեր կամ համանման պահանջներ,
- 13.2. ներառեն սուբորդինացված տրանշներ ունեցող կառուցվածքներ, սինդիկացված վարկեր,
- 13.3. հանդիսանան վերաձևակերպման կամ ֆակտորինգի առարկա,
- 13.4. թողարկման պահին խոշորագույն մեկ վարկի կշիռը չպետք է գերազանցի պարտատոմսի հիմքում ընկած ակտիվների 5%-ը,
- 13.5. թողարկման պահին վարկերի պարագայում քանակը չպետք է փոքր լինի 50-ից,
- 13.6. որևէ ձևով փոխկապակցված լինեն Մասնակցի հետ,
- 13.7. դինամիկ զամբյուղով ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի դեպքում՝ լինեն, համաձայն Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարի 2021 թվականի հունիսի 16-ի թիվ 2-Ն և Հայաստանի

Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2021 թվականի մարտի 30-ի թիվ 39-Ն համատեղ որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի և վարկային կազմակերպությունների ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորման կարգի, հսկվող, ոչ ստանդարտ, կասկածելի, անհուսալի դասակարգված, իսկ առկա ակտիվների դասակարգման դեպքում դասակարգված ակտիվները պետք է փոխարինվեն ստանդարտ դասակարգված ակտիվներով:

14. Պարտատոմսը պետք է.

- 14.1. ունենա վարկային գրավչության առնվազն 2 տեսակ (համաձայն 2008 թվականի մայիսի 26-ին ընդունված համար ՀՕ-96-Ն «Ակտիվների արժեթղթավորման և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի մասին» օրենքի),
- 14.2. թողարկված լինի իր հիմքում ընկած ակտիվների (pool) առանձնացումից հետո,
- 14.3. յուրաքանչյուր արժեկտրոնային փուլի համար վճարի հավասարաչափ արժեկտրոն՝ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց (հավելված 7.1, բանաձև (7)):

15. Պարտատոմսը չպետք է.

- 15.1. տեղաբաշխման պահին կենտրոնացված լինի երեքից պակաս ներդրողների մոտ,
- 15.2. ունենա ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների արժույթից տարբեր արժույթ,
- 15.3. ունենա մասնակի մարումների վճարումներ մայր գումարի կամ արժեկտրոնների վճարման հայտարարված ամսաթվերից տարբեր ամսաթվերին:

Ե. «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգում գործառնությունների իրականացման համար ընդունելի ոչ պետական՝ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերը (կորպորատիվ արժեթղթերը), ի հավելումն Ա. կետում նշված հատկությունների, պետք է ունենան նաև հետևյալ հատկությունները.

16. Պարտատոմսի հիմքում ընկած ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները պետք է.

- 16.1. չլինեն սպառողական վարկեր և առնվազն 80%-ը լինեն համասեռ (ակտիվները պետք է կիսեն համանման ռիսկայնության գործոններ),

- 16.2. 16.1 կետին չբավարարելու պարագայում լինեն միայն պարտատոմսեր, ընդ որում՝ միայն պարտատոմսերով ապահովված լինելու պարագայում պարտատոմսը պետք է ունենա «Մուդիզ»/«Ֆիթչ»/«Ստանդարտ և և փուրզ» միջազգային վարկանշային գործակալությունների կողմից շնորհված Հայաստանի Հանրապետության միջազգային վարկանիշից մեկ դաս ցածր վարկանիշից ոչ ցածր վարկանիշ (սակայն ոչ ցածր, քան Caa1/CCC+/CCC+ վարկանիշը),
- 16.3. լինեն հաստատուն տոկոսադրույքով, դրամական հոսքերի վճարումները պետք է իրականացվեն պարտատոմսի արժեկտրոնների վճարման հաճախականությունից ոչ պակաս հաճախականությամբ,
- 16.4. վարկերի պարագայում ապահովված լինեն առաջնային ապահովության առարկայով,
- 16.5. յուրաքանչյուր վարկի համար վարկեր/գրավ հարաբերակցությունը պետք է լինի առավելագույնը 70%,
- 16.6. ունենան ազդագրով (առևտրի ազդագրով) կամ վերջինիս բացակայության դեպքում թողարկման վերաբերյալ այլ փաստաթղթով նախատեսված դրամական զուտ հոսքերի (նվազեցված միջնորդավճարների չափով)՝ պարտատոմսի գնից բարձր ներկա արժեք: Ընդ որում, վերոնշյալ ներկա արժեքը պետք է հաշվարկված լինի ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների այն դրամական հոսքերի համար, որոնց վճարումը կատարվում է մինչև պարտատոմսի մարումը,
- 16.7. վարկերի պարագայում՝ լինեն տրամադրված Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից Հայաստանի Հանրապետությունում հիմնադրված իրավաբանական անձանց կամ Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց, պարտատոմսերի պարագայում՝ թողարկված լինեն Հայաստանի Հանրապետությունում հիմնադրված իրավաբանական անձանց կողմից,
- 16.8. վարկերի պարագայում՝ տրամադրված լինեն տարբեր վարկառուների (չկրկնվող, ունիկալ վարկառուներ), պարտատոմսերի պարագայում՝ թողարկված լինեն տարբեր, միմյանց հետ չփոխկապակցված թողարկողների կողմից,
- 16.9. պարտատոմսի սեփականատերերը պետք է ունենան ակտիվների նկատմամբ առաջնային պահանջի իրավունք,
- 16.10. արժեթղթավորման հիմնադրամին վաճառված լինեն առնվազն 5 նախաձեռնողների կողմից, ընդ որում՝ մեկ նախաձեռնողի կշիռը չպետք է գերազանցի 20%-ը,

- 16.11. թողարկման պահին յուրաքանչյուր նախաձեռնողի մասնակցությունը ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվներին չպետք է լինի ավելին, քան այդ կազմակերպության ակտիվների 5%-ը,
 - 16.12. դրամական հոսքերից առաջացած ավելցուկային (բաշխման ոչ ենթակա) միջոցները պետք է ներդրվեն Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերում, Հայաստանի Հանրապետության առևտրային բանկերում ցպահանջ ավանդներում, ինչպես նաև Aa2/AA/AA («Մուլիզ»/«Ֆիրջ»/«Ստանդարտ ընդ փուրզ») և բարձր վարկանիշ ունեցող վերազգային կազմակերպությունների և պետությունների կողմից թողարկված պարտատոմսերում, ընդ որում՝ ներդրումային գործընթացում պետք է հաշվի առնվի պարտատոմսի արժեկտրոնների մարումների գրաֆիկը վերաներդրման, տոկոսադրույքի և այլ ռիսկի տեսանկյունից:
17. Պարտատոմսի հիմքում ընկած, ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվները չպետք է.
- 17.1. ներառեն այլ արժեթղթավորումների տրանշներ, սինթետիկ արժեթղթեր կամ համանման պահանջներ, սվոփներ կամ այլ ածանցյալ գործիքներ,
 - 17.2. ներառեն սուբորդինացված տրանշներ ունեցող կառուցվածքներ, սինդիկացված վարկեր,
 - 17.3. հանդիսանան վերաձևակերպման կամ ֆակտորինգի առարկա,
 - 17.4. որևէ ձևով փոխկապակցված լինեն Մասնակցի հետ:
 - 17.5. ինչպես նաև, թողարկման պահին խոշորագույն մեկ վարկի կշիռը չպետք է գերազանցի պարտատոմսի հիմքում ընկած ակտիվների 5%-ը: Խոշորագույն մեկ պարտատոմսի կշիռը չպետք է գերազանցի պարտատոմսի հիմքում ընկած ակտիվների 25%-ը,
 - 17.6. թողարկման պահին վարկերի պարագայում՝ քանակը չպետք է փոքր լինի 50-ից, պարտատոմսերի պարագայում՝ 5-ից:
18. Պարտատոմսը պետք է.
- 18.1. թողարկված լինի ֆինանսական կազմակերպության կողմից,
 - 18.2. ունենա վարկային գրավչության առնվազն 2 տեսակ (համաձայն «Ակտիվների արժեթղթավորման և ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի),
 - 18.3. թողարկված լինի իր հիմքում ընկած ակտիվների առանձնացումից հետո,
 - 18.4. յուրաքանչյուր արժեկտրոնային փուլի համար վճարի հավասարաչափ արժեկտրոն՝ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց (հավելված 7.1, բանաձև (7)):

19. Պարտատոմսը չպետք է.

19.1. տեղաբաշխման պահին կենտրոնացված լինի երեքից պակաս ներդրողների մոտ,

19.2. լինի սուբորդինացված տրանշ,

19.3. ունենա դրամական հոսքեր, որոնք ուղղակիորեն ծագում են այդ պարտատոմսի թողարկած արժեթղթավորման հիմնադրամից, վարկերի սկզբնական տրամադրողներից,

19.4. ունենա ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների արժույթից տարբեր արժույթ,

19.5. ունենա մասնակի մարումների վճարումներ մայր գումարի կամ արժեկտրոնների վճարման հայտարարված ամսաթվերից տարբեր ամսաթվերին:

3) Սույն հավելվածի Դ. և Ե. կետերում ներկայացված դրույթների մասով համապատասխանությունը պետք է առնվազն արժեկտրոնների վճարման հաճախականությամբ մոնիթորինգի ենթարկվի մոնիթորինգ իրականացնող անձի կողմից: Սույն հավելվածի իմաստով մոնիթորինգ իրականացնող անձը թողարկողի, շուկա ստեղծողի, վճարային գործակալի հետ փոխկապակցվածություն չունեցող, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող առուփտորական ընկերություն է, որն իրականացնում է պարտատոմսերի ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների՝ ազդագրին (առևտրի ազդագրին) կամ վերջինիս բացակայության դեպքում թողարկման վերաբերյալ այլ փաստաթղթերին կամ նորմատիվ իրավական ակտերին համապատասխանության պարբերական ստուգում: Մոնիթորինգի արդյունքները պետք է հրապարակվեն կամ տրամադրվեն Կենտրոնական բանկին արժեկտրոնի վճարումից ոչ պակաս, քան 5 աշխատանքային օր առաջ:

4) Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի թողարկողը կամ վճարային գործակալը կամ մոնիթորինգ իրականացնող անձը պետք է ամսական պարբերականությամբ հրապարակեն պարտատոմսի հիմքում ընկած ակտիվների մասին տեղեկատվություն, որն ընդգրկում է, բայց չի սահմանափակվում հետևյալ ցուցանիշներով.

I. պարտատոմսի մնացորդային արժեքի և սկզբնական անվանական արժեքի հարաբերություն,

II. կանխավճարային գործակից,

III. պարտատոմսի մասով դրամական հոսքերի չվճարումների մասին տեղեկատվություն,

- IV. ապահովման միջոց հանդիսացող ակտիվների միջին կշռված ժամկետայնություն,
- V. ապահովման միջոցներում առկա վարկերի վարկեր/գրավ հարաբերակցության առավելագույն ցուցանիշը,
- VI. պարտատոմսի մնացորդային արժեք/ապահովման միջոցներ ցուցանիշը,
- VII. ապահովման միջոցներում դասակարգված վարկեր (չաշխատող վարկեր)/ապահովման միջոցներ ցուցանիշը,
- VIII. վարկերի միջին կշռված տարիքը:

5) Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի թողարկողը կամ վճարային գործակալը կամ մոնիթորինգ իրականացնող անձը պետք է ամսական պարբերականությամբ հրապարակեն 4) կետում նշված ցուցանիշների հաշվարկման մեթոդաբանությունը:

6) Յուրաքանչյուր պարտատոմսի համար պետք է առկա լինի հետևյալ տեղեկատվությունը.

ա.թողարկողի անվանումը,

բ.վճարային գործակալի անվանումը,

գ.մոնիթորինգ իրականացնող անձի անվանումը (ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի համար),

դ.տարբերակիչ ծածկագիրը,

ե.վճարային գործակալի, շուկա ստեղծողների և մոնիթորինգ իրականացնող անձի միջև կնքված պայմանագրերի կրկնօրինակները,

զ.պարտատոմսի ազդագիր (առևտրի ազդագիր) կամ վերջինիս բացակայության դեպքում թողարկման վերաբերյալ այլ փաստաթուղթ, որտեղ ներկայացված է հետևյալ տեղեկատվությունը.

I. պարտատոմսի տեսակը,

II. պարտատոմսի արժույթը,

III. պարտատոմսերի քանակը (հատերով) և մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը, եթե թողարկումը ծավալային չէ,

IV. ծավալային պարտատոմսերի համար գնման նվազագույն ծավալը, քայլի չափը (առկայության դեպքում) և թողարկման ծավալը,

V. պարտատոմսի թողարկման ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),

VI. առաջին արժեկտրոնի կուտակման ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),

VII. պարտատոմսի տեղաբաշխման ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),

- VIII. առաջին արժեկտրոնի մարման (վճարման) ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),
- IX. պարտատոմսի մարման ամսաթիվը (օօ/աա/տտտտ),
- X. արժեկտրոնի մարման (վճարման) հաճախականությունը,
- XI. արժեկտրոնային տոկոսադրույքը (%),
- XII. օրերի հաշվարկման պայմանականությունը:

- 7) Պարտատոմսը չի կարող ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի լինել ազդագրով (առևտրի ազդագրով) կամ վերջինիս բացակայության դեպքում թողարկման վերաբերյալ այլ փաստաթղթով հայտարարված մարման ամսաթվից հետո: Եթե ոչ պետական պարտատոմսի մասով առկա է դրամական հոսքի չվճարման մեկից ավելի դեպք կամ վճարումը չի կատարվել երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, ապա տվյալ պարտատոմսը չի կարող ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի լինել:
- 8) Եթե ոչ պետական պարտատոմսերը (կորպորատիվ արժեթղթերը) բավարարում են սույն Հավելվածով սահմանված չափանիշներին, ապա Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի հետ Ռեպո/Հակադարձ ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի պարտատոմսերի ցանկում ներառվում են Կենտրոնական բանկ դիմելուց և Հավելված 7-ի 6) կետով սահմանված անհրաժեշտ տեղեկատվությունը պարունակող փաստաթղթերը ներկայացնելուց հետո՝ առավելագույնը 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Հավելված 7.1

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի
2014 թվականի հունվարի 24-ի թիվ 7 Ա որոշման

Ռեպո/հակադարձ ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի պարտատոմսի գնի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների ստացման և հաշվարկման մեթոդաբանություն

Սույն հավելվածում օգտագործվող հասկացությունները կիրառվում են Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհրդի 2013 թվականի հունվարի 22-ի թիվ 20 Ա որոշմամբ հաստատված «Ռեպո/հակադարձ ռեպո համակարգի» կանոններով սահմանված իմաստով:

1. Հայաստանի Հանրապետության պետական զեղչատոկոսային կամ արժեկտրոնային պարտատոմսի (բացառությամբ պետական գանձապետական գնաճին կցված պարտատոմսի) գինը հաշվարկվում է պետական պարտատոմսերի համապատասխան եկամտաբերության կորից՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի նախագահի 2014 թվականի դեկտեմբերի 30-ի թիվ 1/1307Ա որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերի կառուցման կարգի»:
2. Պետական գանձապետական գնաճին կցված պարտատոմսի գինը կամ եկամտաբերությունը, ողջամիտ գնային աղբյուրի առկայության դեպքում վերցվում են տվյալ աղբյուրից:
3. Ռեպո/հակադարձ ռեպո գործառնությունների համար ընդունելի ոչ պետական պարտատոմսի գինը կամ եկամտաբերությունը կամ լողացող արժեկտրոնի դեպքում դիսկոնտավորման մարժան հրապարակային ողջամիտ գնային աղբյուրի առկայության դեպքում վերցվում են տվյալ աղբյուրից:
4. Հավելված 7.1-ի 2. և 3. կետերին բավարարող ընդունելի արժեթղթերի գինը կամ եկամտաբերությունը կամ լողացող արժեկտրոնի դեպքում դիսկոնտավորման մարժան ողջամիտ գնային աղբյուրից վերցվում են հետևյալ կերպ.
 - 4.1. եթե առկա են նախորդ օրվա ընթացքում շուկայի առնվազն երկու մասնակիցների՝ իրենց սեփական հաշվին կնքվող գործարքների համար իրականացրած առքի գնանշումներ, ապա տվյալ օրվա ամբողջ գնի հաշվարկման համար հիմք է հանդիսանում վերջին հասանելի առքի գնանշումներից ամենամեծի եկամտաբերությունը,

4.2. եթե առկա չեն 4.1. կետով սահմանված կարգով ստացված գնանշումների տվյալներ, ապա տվյալ օրվա ամբողջ գինը վերցվում է հավասար նախորդ օրվա ամբողջ գնին,

4.3. եթե 5 հաջորդական առևտրային օրերի ընթացքում կրկին առկա չի լինում 4.1. կետով սահմանված կարգով ստացված առքի գնանշումների տվյալներ, ապա տվյալ օրվա ամբողջ գինը վերցվում է զրո, այնքան ժամանակ, քանի դեռ չեն բավարարվում 4.1. կետով սահմանված կարգով ստացված առքի գնանշումների տվյալները:

5. Պարտատոմսի գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց հաշվարկվում է՝

- հաշվի առնելով աշխատանքային օրերի պայմանականությունը (business day convention), արժեկտրոնի հաշվարկման և վճարման պայմանականությունները (coupon calculation period, coupon payment date), տոնական և հիշատակի օրերը՝ «Հայաստանի Հանրապետության տոների և հիշատակի օրերի մասին» համար ՀՕ-200 օրենքով, ինչպես նաև տաղավար տոների վերաբերյալ իրավական ակտերով.
- զեղչատոկոսային պարտատոմսի դեպքում մարման օրը փոխարինվում է անվանական արժեքի վճարման օրով,
- արժեկտրոնային պարտատոմսի դեպքում մարման օրը փոխարինվում է անվանական արժեքի վճարման օրով այն դեպքում, երբ պարտատոմսի մարմանը մնացել է մեկ արժեկտրոնային փուլ, պարտատոմսի գնի հաշվարկման համար կիրառվող մինչև մարում եկամտաբերությունը (զեղչման դրույքը կամ դրա բաղադրիչը) կլորացվում է 4 նիշի ճշտությամբ՝ թվաբանական կլորացման կանոնների համաձայն,
- արժեկտրոնը կլորացվում է 2 նիշի ճշտությամբ՝ թվաբանական կանոնների համաձայն:

6. Պարտատոմսի գնի հաշվարկը.

6.1. մինչև 1 տարի ժամկետայնությամբ զեղչատոկոսային պարտատոմսի գինը՝ P , յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$P = \frac{100}{1 + \frac{y}{100} \times t_d} \quad (1)$$

6.2. հաստատուն արժեկտրոնով, առանց մասնակի մարումների և հայտնի դրամական հոսքերով պարտատոմսի լրիվ գինը՝ DP , յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 \times f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 \times f}\right)^{N-1+\tau}} \quad (2)$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC} \quad (2.1)$$

6.3. եթե պարտատոմսի ժամկետայնությունը թողարկման պահին գերազանցում է 1 տարին և այն արժեկտրոն չի վճարում, ապա գինը հաշվարկվում է (2) բանաձևով՝ տարեկան արժեկտրոնի դրույքը վերցնելով զրո, իսկ վճարվելիք արժեկտրոնների քանակը՝ N-ը, մեկ:

6.4. լողացող արժեկտրոնով, առանց մասնակի մարումների և օպցիոնների պարտատոմսի լրիվ գինը՝ PF, յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$PF = \sum_{i=1}^N \frac{100 \times (I_{i-1} + RM) \times (T_i - T_{i-1}) \times \frac{1}{FDCC}}{\prod_{k=1}^i D_k} + \frac{100}{\prod_{k=1}^N D_k} \quad (3)$$

$$D_1 = 1 + \frac{1}{DCC} \times DSN \times (r + DM) \quad (3.1)$$

$$D_k = 1 + \frac{1}{FDCC} \times (T_k - T_{k-1}) \times (I_{k-1} + DM), k \neq 1 \quad (3.2)$$

6.5. ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի լրիվ գինը՝ PM, յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$PM = \sum_{i=1}^N \frac{CF_i}{(1 + k_i)^{i-1+\tau}} \quad (4)$$

6.6. պետական գանձապետական գնաճին կցված պարտատոմսի գինը՝ DP, յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի համար հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝

$$DP_t = \sum_{i=1}^N \frac{A_t}{\left(1 + \frac{y_r}{2}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{FV_t}{\left(1 + \frac{y_r}{2}\right)^{N-1+\tau}} \quad (5)$$

$$A_t = IC_t \cdot FV_0 \cdot \frac{c}{2} \quad (5.1)$$

$$IC_t = \frac{\overline{CPI}_t}{\overline{CPI}_0} \quad (5.2)$$

$$\overline{CPI}_t = \overline{CPI}_{M-3} + \left(\frac{d-1}{D}\right)[\overline{CPI}_{M-2} - \overline{CPI}_{M-3}] \quad (5.3)$$

$$FV_t = \max\{IC_t \cdot FV_0, FV_0\} \quad (5.4)$$

7. Պարտատոմսի արժեկտրոնների կուտակման, վճարման և մինչև մարում մնացած ժամանակահատվածի հաշվարկը.

7.1. անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ըստ պայմանականությունների՝

Հ/հ	Պայմանականություն	Տեղեկատվություն
	1.	2.
1.	$\frac{ACT}{ACT}$	$DCS =$ Օրերի իրական քանակը: $D2M2Y2 - D1M1Y1$
		$DCC =$ Օրերի իրական քանակը: $D3M3Y3 - D1M1Y1$
		$DSN =$ Օրերի իրական քանակը: $D3M3Y3 - D2M2Y2$
2.	$\frac{ACT}{360}$	$DCS =$ Օրերի իրական քանակը: $D2M2Y2 - D1M1Y1$
		$DCC = 360/f$
		$DSN =$ Օրերի իրական քանակը: $D3M3Y3 - D2M2Y2$
3.	$\frac{ACT}{365}$	$DCS =$ Օրերի իրական քանակը: $D2M2Y2 - D1M1Y1$
		$DCC = 365/f$
		$DSN =$ Օրերի իրական քանակը: $D3M3Y3 - D2M2Y2$
4.	$\frac{30}{360}$	$DCS = 360 \times (Y2 - Y1) + 30 \times (M2 - M1) + D2 - D1$, եթե $D1(D2) = 31$, ապա $D1(D2) = 30$
		$DCC = 360/f$
		$DSN = 360 \times (Y3 - Y2) + 30 \times (M3 - M2) + D3 - D2$, եթե $D2(D3) = 31$, ապա $D2(D3) = 30$

7.2. մինչև մարում մնացած ժամկետայնության հաշվարկը.

արժեկտրոնային պարտատոմսերի տարիներով արտահայտված ժամկետայնությունները՝ t , հաշվարկվում են, ըստ համապատասխան պայմանականության, հետևյալ բանաձևով՝

$$t = \frac{(N - 1) + \min\left(1, \frac{DSN}{DCC}\right)}{f} \quad (6)$$

Ձեղչատոկոսային պարտատոմսերի դեպքում t_d հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$t_d = \frac{DSN}{DCC} \quad (6.1)$$

7.3. հաստատուն արժեկտրոնով պարտատոմսի համար արժեկտրոնի վճարումը՝ PC, յուրաքանչյուր արժեկտրոնային փուլի համար պետք է իրականացվի հավասարաչափ հետևյալ բանաձևով.

$$PC = \frac{C}{f} \quad (7)$$

7.4. արժեկտրոնի կուտակումը.

արժեկտրոնային պարտատոմսի համար արժեկտրոնի փուլի ընթացքում իրականացվում է արժեկտրոնի հավասարաչափ կուտակում. AI-ն պայմանական 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$AI = PC \times \frac{DCS}{DCC} \quad (8)$$

8. ուղենշային կորի համապատասխան ժամկետայնության տոկոսադրույքի նկատմամբ գնանշման դեպքում՝ տոկոսադրույքների ինտերպոլացիան իրականացվում է գծային մեթոդով.

$$y(t) = y_i + \frac{t - t_i}{t_{i+1} - t_i} (y_{i+1} - y_i) \quad (9)$$

Հավելվածում ներկայացված նշանակումների բացատրությունները.

y	Մինչև մարում եկամտաբերություն (անվանական մեծություն)
y_r	Մինչև մարում եկամտաբերություն (իրական մեծություն)
f	Արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է, զեղչատոկոսային պարտատոմսի համար վերցվում է 1

N	Գործարքի կատարման օրվա դրությամբ վճարվելիք արժեկտրոնների քանակ
C	Տարեկան արժեկտրոն 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց,
c	Արժեկտրոնի տարեկան եկամտաբերություն
I_i	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի արժեկտրոնի հղման դրույք, ընթացիկ օրվա դրությամբ արժեկտրոնների հաշվարկման համար անհրաժեշտ հղման դրույքների անհայտ մեծությունները՝ I_i – ները, վերցվում են հավասար հայտարարված հղման դրույքի պարամետրերին համապատասխանող ընթացիկ տվյալին
RM	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի արժեկտրոնի հղման դրույքի մարժա
DM	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի դիսկոնտավորման մարժա
$T_i - T_{i-1}$	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի i -րդ արժեկտրոնի փուլի օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում
$FDCC$	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի տարվա օրերի քանակը համապատասխան պայմանականության դեպքում (կիրառվում է զեղչատոկոսային պարտատոմսի սկզբունքով)
r	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի՝ մինչև առաջին արժեկտրոնի վճարման օրվա համապատասխան եկամտաբերության կորի՝ համապատասխան ժամկետայնության ինտերպոլացված տոկոսադրույք
D_i	Լողացող արժեկտրոնով պարտատոմսի դիսկոնտավորման գործակից
CF_i	Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի դրամական հոսք
k_i	Ապահովված հիփոթեքային պարտատոմսերի կամ ակտիվներով ապահովված արժեթղթերի տվյալ դրամական հոսքի զեղչման տոկոսադրույք
DCS	Գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում
DSN	Գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում
DCC	Փուլի օրերի քանակ համապատասխան պայմանականության դեպքում
$D2M2Y2$	Գործարքի կատարման ամսաթիվ (օօ/աա/տտտտ)
$D1M1Y1$	Գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվ (օօ/աա/տտտտ)
$D3M3Y3$	Գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվ (օօ/աա/տտտտ)
t_i, t_{i+1}	Տոկոսադրույքների ինտերպոլացիայի ժամկետայնություններ, ընդ որում $t_i < t_{i+1}$

$y_{i+1}, y_i, y(t)$	Տոկոսադրույքների ինտերպոլացիայի ժամկետայնություններին համապատասխան տոկոսադրույքներ (մինչև մարում եկամտաբերություն կամ սփոթ)
t	Պարտատոմսերի՝ տարիներով արտահայտված ժամկետայնությունն է, որի համար հաշվարկվում է ինտերպոլացված տոկոսադրույքը, ընդ որում $t_i < t < t_{i+1}$: Երբ t մեծ (փոքր) է ամենամեծ (ամենափոքր) ժամկետայնությունից, իրականացվում է էքստրապոլացիա՝ վերցնելով $t_{i+1}(t)$ ամենամեծ (ամենափոքր) ժամկետայնությունը, որի արդյունքում $t > t_{i+1}$ ($t < t_i$):
FV_0	Պարտատոմսի տեղաբաշխման պահին անվանական արժեք
FV_t	Է պահի դրությամբ պարտատոմսերի մայր գումար
IC_t	Ինդեքսավորման գործակից
$\overline{CPI}_t$	Սպառողական գների ինդեքս, որը յուրաքանչյուր ամսվա առաջին օրացուցային օրվա համար դիտարկվում է 3 ամիս առաջվա ցուցանիշը
$\overline{CPI}_{M-i}$	Է ընթացիկ օրը պարունակող ամսվան նախորդող՝ i ամիս առաջվա հրապարակային սպառողական գների ինդեքս
$\overline{CPI}_0$	Թողարկման օրվա դրությամբ սպառողական գների ինդեքսն է, ընդ որում թողարկման օրը $\overline{CPI}_0 = \overline{CPI}_t$
d	Է ընթացիկ օրը պարունակող ամսվա հերթական օր
D	Է ընթացիկ օրը պարունակող ամսվա օրացուցային օրերի ընդհանուր քանակ
A_t	Արժեկտրոնի վճարվելիք գումարն է տասը Հայաստանի Հանրապետության լումայի ճշտությամբ: